

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Folkhälsoinstitutet i Sverige vill i en ny rapport lyfta fram hälsan som en viktig regionalekonomisk utvecklingsfråga
  - Lönsamt dra bredbands- och avloppsnät samtidigt i glesbygdsområden visar utredning
  - Arbets- och näringsministeriet vill ha utlåtande om KOKO-programmet senast 21.5
  - YTR:s landsbygdspolitiska diskussionstillfällen har inletts
  - Vad är skärgård? – läs broschyr om Sveriges skärgårdsområden
  - Läs även detta: *Oravaisbyar får inte överföras till Vörå-Maxmo – finansministeriet förkastade namnlistor; Offentliga upphandlingar på landsbygden – YTR-temagrupper ordnar seminarium, Delta i YTR:s projektseminarium nästa vecka!, Ny turismprodukt lanseras för Östnyland, Österbottniskt byaråd utsatt för spansk bluffföretag vill nu varna andra byaföreningar; "Årets Byabild" – SÖB utlyser fototävling under det Gröna Året 2008,*
-

FOLKHÄLSOINSTITUTET I SVERIGE VILL I EN NY RAPPORT LYFTA FRAM HÄLSAN SOM EN VIKTIG REGIONALEKONOMISK UTVECKLINGSFRÅGA

Att hälsan har betydelse för individens och samhällets ekonomiska utveckling, visades i en rapport från svenska Statens folkhälsoinstitut (FHI) år 2007. Den här rapporten (http://www.fhi.se/upload/ar2007/Rapporter%202007/R200708_Halsans_betydelse0707.pdf) har nu följts upp med en fördjupad kunskapsöversikt med huvudsyfte att redovisa studier som belyser sambandet mellan hälsa och ekonomiskt tillväxt. Ett annat syfte är att belysa hur frågan om hälsa och ekonomi har lyfts fram i ett internationellt politiskt sammanhang och i Sverige med inriktning på regional ekonomisk utveckling. Ambitioner från FHI:s sida är att hälsa skall uppmärksammas i ökande grad som en viktig regionalekonomisk utvecklingsfråga. Genomgång av internationella studier visar att sambandet mellan hälsa och ekonomisk tillväxt bekräftas, både vid studier av utvecklingsländer med låga BNP-nivåer som vid västvärldens höginkomstländer. Några slutsatser som lyfts fram i forskarrapporter år 2005 och 2007 från EU-kommissionen, är att det finns en stor potential att förbättra hälsan och minska hälsoskillnader i befolkningen, något som är till gagn både för dem som får sin hälsa och livskvalitet förbättrad och för den ekonomiska utvecklingen. Studier från Sverige visar på ett behov av att lyfta fram hälsa i den regionala utvecklingsplaneringen. Det är även angeläget att hälsa lyfts fram tydligare som en viktig investeringsfaktor i olika utvecklingsprojekt för regional ekonomisk tillväxt, så att frågan kan få "markkänning" bland politiker, tjänstemän och representanter från forskarvärlden, vilka har ansvar för olika aspekter av regional utveckling. Uppgifterna (från 14.5) är från Statens folkhälsoinstituts hemsida och finns under webbadressen http://www.fhi.se/templates/page___13388.aspx. Den nya rapporten från FHI, *Hälsa och ekonomisk tillväxt – kunskapsöversikt över sambandet mellan hälsa och ekonomisk tillväxt samt synpunkter på hälsa i ett regionalt utvecklingsperspektiv*, finns på webbadressen http://www.fhi.se/upload/ar2008/rapporter_2008/a200802_Halsa_och_ekonomisk_tillvaxt0805.pdf.

LÖNSAMT DRA BREDBANDS- OCH AVLOPPSNÄT SAMTIDIGT I GLESBYGDSOMRÅDEN VISAR UTREDNING

I glesbygdsområden lönar det sig att dra bredbandsnät baserade på optiska fibrer samtidigt som man drar nya avloppsnät. På det här viset kunde man få en fast fiberförbindelse, eller beredskap för en sådan, i upp till tiotals tusen fastigheter årligen. Förslaget ingår i en utredning som kommunikationsministeriet låtit göra och som offentliggjordes vid ett bredbandsseminarium 7.5. Incitamentet för att dra två nät samtidigt är förordningen om avloppsvatten, som tvingar kommunerna att på landsbygden helt förnya behandlingen av avloppsvatten under de närmaste åren. Genom att dra kabel samtidigt som man gräver för avloppsnät, kan man bygga lokala nät av optisk fiber för en marginell kostnad, jämfört med vad det kostar att bygga ett skilt nät. Förordningen om avloppsvatten berör totalt omkring 800000 fastigheter, av vilka uppskattningsvis hela 60 procent kommer att få avloppsrening baserad på byavisa, kommunvisa eller andra områdesvisa lösningar. I utredningen påpekas att staten och kommunerna nu, i samband med genomförandet av kraven i förordningen av avloppsvatten, har en god möjlighet att skaffa sig lokala nät av optisk fiber. Ett av de centrala projekten i Finlands program för informationssamhället är att höja överföringshastigheten i datanäten, för till år 2015 vill man erbjuda hushåll, företag och offentlig förvaltning snabba bredbandsförbindelser på upp till 100 Mbit/s, vilka kräver teknik med optisk fiber. Uppgifterna är från kommunikationsministeriets pressmeddelande från senaste vecka (7.5) och finns på webbadressen <http://www.lvm.fi/web/sv/pressmeddelande/view/273918>. Själva utredningen *Vesiosuuskunnat haja-asutusalueiden kuituverkkojen rakentajina* kan läsas (på finska) via länk från webbadress <http://www.lvm.fi/web/fi/julkaisu/view/273955>.

Läs även pressmeddelandet (från 8.5) om kommunikationsminister Suvi Lindéns uttalanden vid bredbandsseminariet 7.5, där Lindén bl.a. sade att hon med en lagändring vill höja bashastigheten på den bredbandsförbindelse som alla har tillgång till och sålunda märkbart förbättra förbindelsehastigheterna i synnerhet i glesbygderna, samt vad kommunikationsministern hade att säga om TeliaSoneras planer på att avstå från de fasta telefonnäten i glesbygderna. Pressmeddelandet finns under webbadressen <http://www.lvm.fi/web/sv/pressmeddelande/view/274140>.

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET VILL HA UTLÅTANDE OM KOKO-PROGRAMMET SENAST 21.5

I enlighet med regeringsprogrammet skall det nationella programsystemet förenklas och antalet program minskas. Målet med det regionala kohesions- och konkurrenskraftprogrammet (KOKO) är att förbättra konkurrenskraft i regionerna, samt balansera regionutvecklingen genom att stöda växelverkan och bildning av nätverk mellan regionerna. I KOKO-programmet införlivas regioncentrumprogrammet (AKO) inklusive stadsprogrammen i Nyland, landsbygdsprogrammets regionala del (AMO) och skärgårdsprogrammet. Arbets- och näringsministeriet har förberett ett utkast till programdokument som baserar sig på målbeslutets målsättningar, det material som samlats in i beredningen av kohesions- och konkurrenskraftsprogrammet bl.a. under regionrundan i april, samt de synvinklar som kommit fram i beredningsgruppen. Ministeriet begär nu om utlåtande av utkastet till KOKO-programmet av berörda parter (myndigheter och organisationer) senast 21.5 på e-mailadress koko@tem.fi, samt på begäran även skriftligt till Arbets- och näringsministeriet, regionutvecklingsenheten, programgruppen/Petra Stenfors, PB 32, 00023 Statsrådet. Utlåtandena kommer att behandlas på beredningsgruppens möte 26.5. Som bilaga medföljer utkastet *Programdokument för regional kohesions- och konkurrenskraftprogrammet*.

YTR:s LANDSBYGDSPOLITISKA DISKUSSIONSTILLFÄLLEN HAR INLETTS

Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) arrangerar tillsammans med TE-centralerna och landskapsförbunden 15 diskussionstillfällen på olika håll i landet. Under tillställningarna diskuteras berörda områdets viktigaste linjedragningar för landsbygdspolitikens framtid. Målet är att få med regionernas synpunkter i landsbygdspolitiska redogörelsen, som görs för åren 2009-2020, och i beredningen av det femte landsbygdspolitiska helhetsprogrammet. Jord- och skogsbruksminister Sirkka-Liisa Anttila gav på våren 2007 YTR i uppgift att bereda statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse för riksdagen. Helhetsprogrammet, eller YTR:s verksamhetsprogram, görs för åren 2009-2013 och det innehåller mer konkreta åtgärder än redogörelsen med förverkligare även utanför förvaltningen. Det första regionala diskussionstillfället ordnades (13.5) i Kajaland. Som bäst kan man anmäla sig till de flesta tillfällen denna månad, vilka är öppna för alla med intresse för landsbygdspolitiska ärenden. Information (på finska) om diskussionstillfällena finns på YTR:s hemsida under webbadressen <http://www.maaseutupolitiikka.fi/index.phtml?s=252>.

VAD ÄR SKÄRGÅRD? – LÄS BROSCHYR OM SVERIGES SKÄRGÅRDSOMRÅDEN
I Sverige finns många olika skärgårdsområden, inte bara vid kusterna utan även i landets alla insjöar. Karaktäristiskt är de många öarna med få invånare på varje ö. Enligt en avgränsning som broschyrtgivaren Glesbygdsverket gjorde i samråd med länsstyrelserna 1997, bor det i svenska skärgårdsområden, som består av både öar och delar av kustområdet, ca 80000 människor. Vad är då skärgård definitionsmässigt? Det finns många olika förklaringar av begreppet skärgård, där en central fråga i sammanhanget är t.ex. hur långt in på fastlandet som skärgården sträcker sig. I broschyren *Fakta om Sveriges kust och skärgårdar* är Glesbygdsverkets officiella definition: ***”Med skärgård avses öar längs kusterna liksom angränsande fastlandsområden och öar i våra större insjöar där förhållandena i övrigt kan jämföras med skärgården.”*** Av praktiska skäl har statistiken i broschyren begränsats till öar utan fast landförbindelse. Det framgår bl.a. ur broschyren att 87 procent av öbefolkningen bodde år 2006 på öar i regionerna Västkusten och Stockholm-Uppsala-Södermanland, där också befolkningen ökar. Totalt har även öbefolkningen ökat med 0,3 procent mellan 2002 och 2006. Däremot råder ett kvinnounderskott i samtliga regioner, med Norrlandskusten och Stockholm-Uppsala-Södermanland som mest framträdande. För skärgårdstrafiken finns många olika förutsättningar. Den kan vara helt statlig, landstingskommunal, kommunal eller enskild, där alla formerna med olika finansiering betyder att det finns olika regler och tillämpningar i olika regioner. Vidare kan nämnas att skärgårdsungdomarna är alltmer högutbildade, fler människor har jobb, det finns många solo(utan anställda)- och mikroföretag samt stora variationer i service, att bredband är en nyckelfråga och att det inte finns något eget EU-program för skärgårdarna i Sverige under perioden 2007-2013. Broschyren kan läsas som länk under webbadressen <http://www.glesbygdsverket.se/site/Default.aspx?id=9841>.

LÄS ÄVEN DETTA

Oravaisbyar får inte överföras till Vörå-Maxmo – finansministeriet förkastade namnlistor
Finansministeriet motiverar beslutet med att förkasta flera byars eller gårdsgruppers anhållan om att överföras till kommunen Vörå-Maxmo, att byarna är så många att det skulle försvaga Oravais kommuns funktionsförmåga för mycket, ifall de överfördes. Man vill inte heller sätta käppar i hjulet för kommunerna att hitta mera omfattande helhetslösningar. Enligt Ingmar Bäck i byn Keskis, och en av dem som samlade namn för en överföring av sin by till Vörå-Maxmo, var det ett helt väntat beslut. De plockar ju inte sönder en kommun som redan tidigare är svag. För deras del handlade det om en stark viljeyttring för att politikerna skall vakna. Det behövs en större och starkare sammanslagning med Vörå-Maxmo. Förutom Keskis, ville även byarna Oxkangar, Komossa, Baggas, Svedars, Brännars, Ollhugg och

Agnisbäck ha en överföring till Vörå-Maxmo. Men en sammanslagning av Oravais och Vörå-Maxmo ... *Läs mer under adressen <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=129040>. Se även adressen <http://www.vasabladet.fi/story.aspx?storyID=20036>.*

Offentliga upphandlingar på landsbygden – YTR-temagrupper ordnar seminarium

Fyra temagrupper inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) arrangerar ett gemensamt seminarium i Jyväskylä 4.6 om offentliga upphandlingar på landsbygden. Under seminariet tar man upp kommunens, företagets och tredje sektorns samarbete inom serviceproduktionen sett ur landsbygdens synvinkel. Man kan också komma med idéer och tankar om temagruppernas kommande arbeten. Det har även reserverats tid för umgänge och diskussioner i små grupper. Seminariet är ämnat för alla med intresse för landsbygdens utmaningar gällande upphandlingar och serviceproduktion. Arrangerande temagrupper är temagruppen för glest bebodda områden, temagruppen för medborgarorganisationer, temagruppen för välfärdstjänster och temagruppen för företagsamhet. Anmälan skall göras senast 23.5 på adress tarja.lukkari@oulu.fi. *Läs om programinnehållet (på finska) under adress <http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/495/JyvaskylaOhjelma040608.pdf>.*

Delta i YTR:s projektseminarium nästa vecka!

Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) ordnar årets projektseminarium 22.5 på Folkhälsan i Helsingfors (Topeliusgatan 20). Som seminariets ordförande fungerar landsbygdsrådet Eero Uusitalo. Anmälan till seminariet, som hålls på finska, skall göras senast 19.5. *Seminarieprogram och anmälningsblankett finns under adresserna <http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/490/Seminaariohjelma.pdf> respektive http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/491/Ilmoittautumislomake_hankeseминаariin.pdf.*

Ny turismprodukt lanseras för Östnyland

Den nya turismprodukten är ett *Home Visit-paket* för inhemska och utländska turister, vilka får en möjlighet att bekanta sig med det lokala samhället genom att besöka ett hem i Östnyland. Ett 15-tal familjer är villiga att öppna sina hem för turister och utbyta tankar över en kopp kaffe eller en matbit. Konceptet, som utvecklats av restonomstuderanden vid yrkeshögskolan Haaga-Helia, lanseras för utländska researrangörer i Helsingfors 3.6 av uppdragsgivaren Porvoo Tours (<http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=128915>).

Österbottniskt byaråd utsatt för spanskt bluffföretag vill nu varna andra byaföreningar

Fritz-Olle Slotte i Öja byaråd vill varna för det spanska bluffföretaget *European City Guide*. Senaste vecka fick han ett brev på posten från Valencia, där byaföreningen uppmanas att bekräfta förtryckta företagsuppgifter om föreningen genom att underteckna och skicka tillbaka pappret och därmed vara med i deras katalog. Vad de flesta inte märker, är att dokumentet i själva verket är ett avtal där kunden förbinder sig att betala en årsavgift på 967 euro under de tre kommande åren. Efter några veckor dyker den första fakturan upp, åtföljd av fler. Till slut kommer ett inkassobrev, enligt drabbade som lagt ut varningar på nätet. Företaget har tidigare haft näringsförbud i Spanien efter klagomål från flera olika europeiska länder. Fritz-Olle uppmanar alla att inte skriva på någonting – riv och släng i papperskorgen! Han tror att det är byaföreningar som har affärsverksamhet, som ligger i farozonen. *Se även en artikel i Svenska Dagbladets nätupplaga från ifjol höstas under adressen http://www.svd.se/nyheter/inrikes/artikel_541927.svd.*

”Årets Byabild” – SÖB utlyser fototävling under det Gröna Året 2008

Miljöministeriet har utlyst detta år till ett landsomfattande Grönt År, vilket firas nu för fjärde

gången (tidigare 1985, 1990 och 2000). Målsättningen för året, som har temat *Mera Kraft ur det gröna – Gröna Året 2008* (<http://www.vihervuosi.fi/default.asp?id=221>), är att hos såväl privatpersoner som samfund och företag väcka intresse för gröna miljöer och för utveckling och omvårdnad av dessa. Svenska Österbottens Byar rf (SÖB) ordnar nu i samband med det *Gröna Året 2008* en fototävling "Årets Byabild" med tema som motsvarar det nationella med tillägget *miljömedveten byautveckling* (anvisningar för fototävlingen finns som länk på adress <http://www.byar.fi>).

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
